

ברכות כא: (ש17 מסוף הצרות) עד כב: (המשנה)

ביאורי מושגים
 טבילה במקוה – ישנם שני סוגי מקוואות. מקוה של מים חיים, מעיין. ומקוה של מים שנאספו למאגר. זב הינו הטמא היחידי הזקוק למים חיים (ישנה שיטת רש"י בבכרות הגורסת שגם זבה צריכה מים חיים אבל כבר נדחתה שיטה זו ע"י כל הפוסקים)
 במאגר לכולי עלמא צריך שיעור של 40 סאה (שזהו אמה על 3 אמות - כמות המספיקה להכניס בה אדם) במעיין נחלקו הראשונים האם הוא מטהר אדם בכל שיעור שהוא, או שרק כלים נטהרים בכל שיעור ואדם צריך דווקא שיעור של 40 סאה.

נדחה: במשנה בהמשך הפרק חולק ר"י על חכמים במקרה מסויים של בעל קרי. משמע שבאופן עקרוני הוא הסכים שבעל קרי צריך טבילה לדברי תורה.

תירוץ א': ר' יהודה סבר שבעל קרי לא צריך טבילה לדברי תורה. מהפסוק הנ"ל הוא למד דין אחר.

נדחה: בבריתא מפורש שר' יהודה סובר שמברך ולא שמהרהר!

תירוץ ב': ר' יהודה אכן סבר שבעל קרי מהרהר את הברכה (ולא כפי שכתוב 'מברך')

קושיה: מדוע ר' יהודה לא חושש לריב"ל הסובר שבעל קרי אסור בדברי תורה.

ר' יהודה: בעל קרי מברך לפני ואחרי

המקור לריב"ל: נאמר: 'והודעתם לבניך', וסמוך לו נאמר: 'יום אשר עמדת', ללמד שכפי שבהר סיני בעלי קריים היו אסורים כך גם בלימוד תורה.

תירוץ ג': למרות שבעל קרי צריך טבילה לדברי תורה ר"י סובר שבעל קרי לומד דיני דרך ארץ בלי טבילה. ר' יהודה סבר שברכה מקבילה לדרך ארץ שאינה צריכה טבילה!

במה אסור בעל קרי?
ת"ק: הוא אסור בכל דברי התורה,
 ר' יוסי: מותר לו לומר משניות, ובתנאי שלא יעמיק בהם,,
 ר' יונתן בן יוסף: מותר לו לומר משניות ולהעמיק בהם בתנאי שלא ילמד מדרשים,
 ר' נתן בן אבישלום: מותר לו ללמוד מדרשים ובתנאי שלא יזכיר את הפסוקים שבהם,
 ר' יוחנן הסנדלר בשם ר' עקיבא: אפשרות א': לא ילמד כלל מדרש, אפשרות ב': לא יכנס כלל לבית המדרש.
 ר' יהודה: מותר לו ללמוד דיני דרך ארץ,
 ר' יהודה בן בתירא: 'הלא כל דברי כאש נאום ה' - דברי תורה אינם מקבלים טומאה לכן מותר לו ללמוד הכל!'

ר' נחמן בר יצחק: העולם נוהג כדבריו של ר' יהודה בן בתירא!

טבילת בעלי קרי

1. חכמים תיקנו שבמקום טבילה ניתן להסתפק בנתינה של תשעה קבין,
2. תשעה קבין אלו חייבין להינתן, אדם הטובל ב9 קבין לא מועיל לו,
3. החכמים הסתפקו:
אם ראוי לתת פומבי להלכה זאת - בגלל ביטול תורה, וביטול פריה ורביה,
או שראוי להצניעה - כדי שתלמידי חכמים לא יהיו מצויים אצל נשותיהם כתרנגולים,
4. אופי הטבילה משתנה בהתאם למקרה:
בריא שהוציא בכוונה: חייב טבילה ב40 סאה – וזוהי תקנת עזרא הסופר,
בריא שיצא לו באונס: יכול להסתפק בנתינת 9 קבין,
חולה שהוציא בכוונה: מח' האם צריך 40 סאה או 9 קבין – והלכה שצריך 40 סאה,
חולה שיצא לו באונס: מח' האם צריך 9 קבין או שפטור מכלום – והלכה שפטור מכלום.
5. יש אמוראים (ועיין בדעת ר' יהודה בבריתא) שסברו שיש לטבול דווקא ב40 סאה.

ר' חנינא: יש תועלת רבה לדרישה לטבילה ב40 סאה. דרישה זו הצילה אדם מעבירה!

בבריתא מופיעה דעת ת"ק:

נתינת 9 קבין מועילה רק לעצמו ולא ללמד אחרים.

ודעת ר' יהודה:

תמיד צריך לטבול ב40 סאה

האמוראים נחלקו האם הלכה זאת שייכת גם בחולה שיצא לו באונס.

האמוראים נחלקו במה בכל זאת מיקל ר"י: בכך שהוא מתיר לטבול במים שאובים, או בכך שהוא מתיר טבילה במים שבתוך כלי.